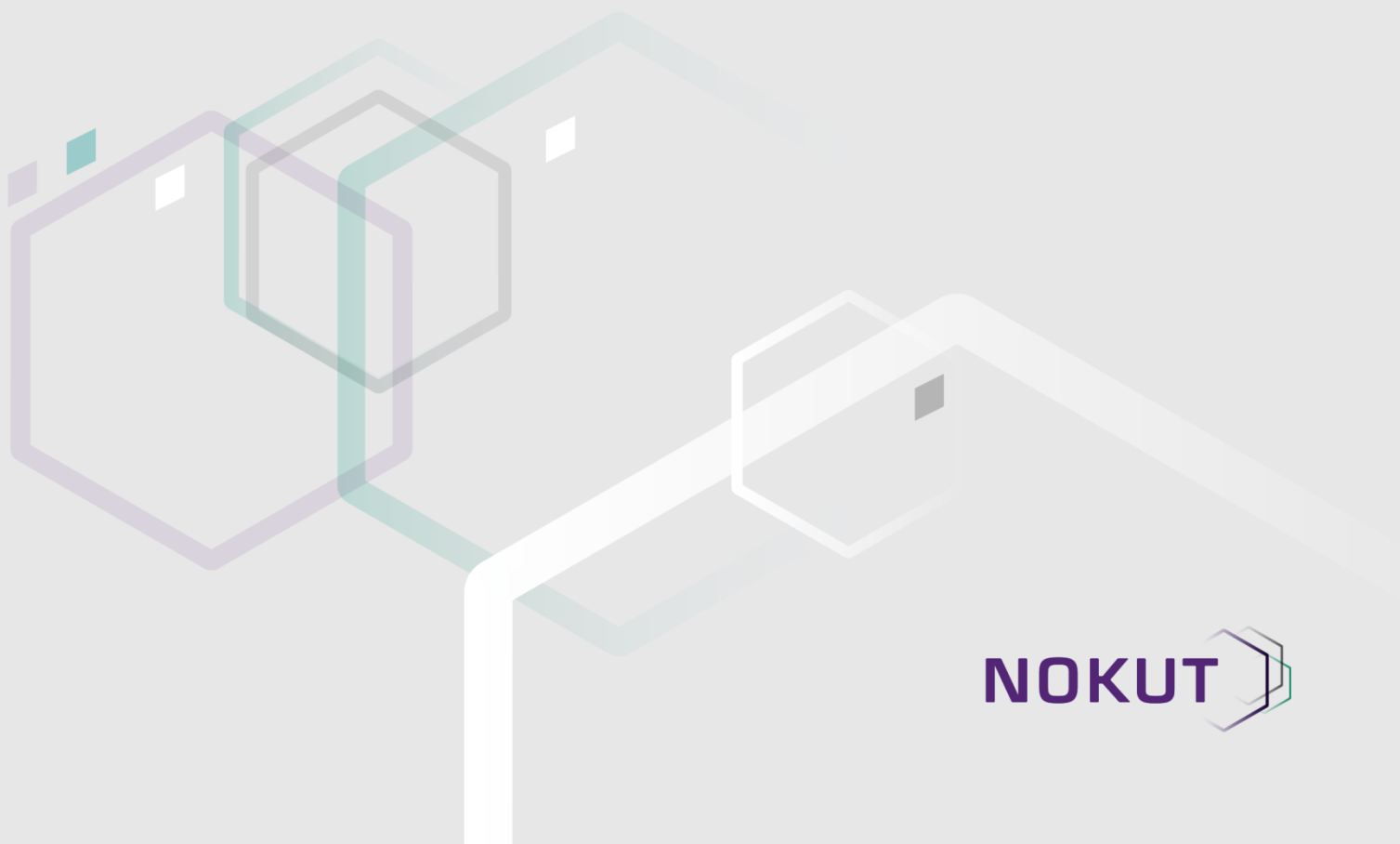

NOKUTs tilsynsrapporter

Grunnskolelærerutdanning med steinerpedagogikk for trinn 1-7 (fellesgrad)

Steinerhøyskolen

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved lærestedene. Dette gjør vi blant annet gjennom å akkreditere nye utdanningstilbud. Institusjonene som gir høyere utdanning har ulike fullmakter til å opprette nye studier. Dersom en institusjon ønsker å opprette et utdanningstilbud utenfor fullmaktsområdet sitt, må den søke NOKUT om dette.

Institusjon:	Steinerhøyskolen
Studietilbudets navn:	Grunnskolelærerutdanning med steinerpedagogikk for trinn 1-7 (fellesgrad)
Grad/Studiepoeng	300 studiepoeng
Studieform	Stedbasert
Sakkyndige:	Ruth Grütters, Kerstin Larsson, Göran Krantz og Mirela Cacan
Dato for vedtak:	28.08.2018
NOKUTs saksnummer	18/00976

Forord

NOKUTs tilsyn med norsk høyere utdanning omfatter evaluering av institusjonenes interne system for kvalitetssikring av studier, akkreditering av nye, og tilsyn med etablerte studier. Universiteter og høyskoler har ulike fullmakter til å opprette studietilbud. Dersom en institusjon ønsker å opprette et studietilbud utenfor sitt fullmaktsområde, må den søke NOKUT om dette.

Herved fremlegges rapport om akkreditering av Grunnskolelærerutdanning med steinerpedagogikk for trinn 1-7 (fellesgrad) ved Steinerhøyskolen. Vurderingen som er nedfelt i tilsynsrapporten, er igangsatt på bakgrunn av søknad fra institusjonen. Denne rapporten viser den omfattende vurderingen som er gjort for å sikre utdanningskvaliteten i det planlagte studiet.

Grunnskolelærerutdanning med steinerpedagogikk for trinn 1-7 (fellesgrad) ved Steinerhøyskolen tilfredsstillende NOKUTs krav til utdanningskvalitet og er akkreditert i vedtak av 28. august 2018.

Vedtaket er ikke tidsbegrenset.

Øystein Lund
tilsynsdirektør

Alle NOKUTs vurderinger er offentlige og denne samt tilsvarende tilsynsrapporter vil være elektronisk tilgjengelige på våre nettsider www.nokut.no.

Innhold

1	Informasjon om søkerinstitusjonen	1
2	Saksgangen	1
3	Faglig vurdering	2
3.1	Oppsummering	2
3.2	Forutsetninger for akkreditering (§ 2-1 i studietilsynsforskriften).....	2
3.3	Krav til studietilbudet (§ 2-2 i studietilsynsforskriften)	4
3.4	Krav til fagmiljø (§ 3-2 i forskrift fra kunnskapsdepartementet om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning og § 2-3 i studietilsynsforskriften)	14
3.5	Utfyllende bestemmelser for fellesgrader (§ 2-5 i studietilsynsforskriften).....	19
4	Samlet konklusjon	21
5	Institusjonens kommentar	23
6	Tilleggsvurdering	26
6.1	Vurdering av søkerinstitusjonens kommentar	26
6.2	Samlet konklusjon	29
7	Vedtak	29
8	Dokumentasjon	29
9	Presentasjon av den sakkyndige komiteen	30

1 Informasjon om søkerinstitusjonen

Steinerhøyskolen er en privat høyskole som ble etablert i 1981 for å utdanne lærere til steinerskoler og pedagoger til steinerbarnehager. Steinerhøyskolen er ikke akkreditert som høyskole og må søke NOKUT om opprettelse av nye studietilbud. I samarbeid med OsloMet søker nå Steinerhøyskolen om akkreditering av sin del av fellesgradstudiet 5-årig grunnskolelærerutdanning i steinerpedagogikk for trinn 1–7. Steinerhøyskolen har fra tidligere følgende akkrediterte studietilbud:

- steinerpedagogisk lærerutdanning (bachelorgrad i steinerpedagogikk, 180 studiepoeng)
- steinerpedagogisk barnehagelærerutdanning (bachelorgrad i steinerpedagogikk, 180 studiepoeng)
- billedkunstfag (60 studiepoeng)
- antroposofisk sosialpedagogikk (bachelorgrad, 180 studiepoeng)
- erfaringsbasert mastergrad i steinerpedagogikk (120 studiepoeng).

2 Saksgangen

NOKUT gjør en innledende vurdering for å avklare om grunnleggende forutsetninger for akkreditering er tilfredsstillende imøtekommet slik disse gjengis i NOKUTs studietilsynsforskrift¹. For søknader som går videre, slik som den aktuelle søknaden denne rapporten dreier seg om, oppnevner NOKUT sakkyndige til faglig vurdering av søknaden. De må erklære seg habile og utfører oppdraget i samsvar med mandat for sakkyndig vurdering vedtatt av NOKUTs styre, og krav til utdanningskvalitet slik disse er fastsatt i studietilsynsforskriften.

I sin faglige vurdering, skal de sakkyndige konkludere med et tydelig ja eller nei på om utdanningskvaliteten samsvarer med kravene i studietilsynsforskriften. De sakkyndige blir også bedt om å gi råd om videre utvikling av studiet. Alle kriteriene må være tilfredsstillende imøtekommet for at NOKUT skal vedta akkreditering.

Dersom ett eller flere av kriteriene underkjennes av de sakkyndige, sendes den faglige vurderingen til søkerinstitusjonen som får tre uker til å kommentere denne. NOKUT avgjør deretter om institusjonens kommentarer skal sendes de sakkyndige for tilleggsvurdering. De sakkyndige får i slike tilfeller, to uker på å avgi tilleggsvurdering. NOKUTs direktør fatter deretter vedtak.

Om denne rapporten

Vi gjør oppmerksom på at NOKUTs tilsynsrapporter viser en kronologisk saksgang. Vår metode innebærer som beskrevet ovenfor en mulighet for at komiteen endrer sin konklusjon i løpet av vurderingsprosessen. Det er tilfelle i denne rapporten. Sluttkonklusjon finnes i del 7.

---

¹ <http://www.lovddata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf-20110127-0297.html>

3 Faglig vurdering

Der det forekommer «vi» i dette kapitlet, er det et uttrykk for de sakkyndige. Nummereringen på hver overskrift henviser til tilsvarende bestemmelse i NOKUTs studietilsynsforskrift.

3.1 Oppsummering

Steinerhøyskolen oppfyller i samarbeid med OsloMet de generelle kravene for utdanningens struktur etter rammeplanen. Komiteen har vurdert de delene av studiet som Steinerhøyskolen er ansvarlig for, men ettersom studiet tilbys i samarbeid med OsloMet, har vi også sett på ansvarsfordelingen og eventuelle problemsoner når det gjelder helhetsaspektet, særlig fra studentperspektivet.

Helhetsinntrykket av søknaden er positivt. Komiteen vil berømme initiativet til begge institusjonene til å tenke innovativt. Tilbudet om grunnskolelærerutdanning med steinerpedagogikk for trinn 1–7 kan være et viktig og riktig rekrutteringstiltak som vil gjøre denne utdanningen attraktiv. Vi vil også fremheve at dette studietilbudet er helt nytt, og at det ikke finnes andre steder i Norge. Studentene søker gjennom Samordna opptak, og denne muligheten er sett fra Steinerhøyskolen et stort pluss ettersom studiet vil kunne nå flere søkere enn tidligere.

Studiet er en integrert femårig grunnskolelærerutdanning som tilbyr skolefagene norsk, matematikk, naturfag og samfunnsfag, med mulighet for master i norsk og norskdidaktikk, matematikk og matematikdidaktikk og begynneropplæring. Vi undrer oss imidlertid over at engelsk som undervisningsfag ikke er med i fagtilbudet.

Den enkelte institusjon skal utarbeide programplaner med bestemmelser om faglig innhold, praksisopplæring, organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger. Steinerhøyskolen er et studiested med forholdsvis lang tradisjon innen steinerpedagogisk lærerutdanning. Gjennomgående har søkeren lyktes med å integrere det steinerpedagogiske perspektivet i studieplanen og emneplanene. Deler av søknaden viser likevel at enkelte aspekter må presiseres og forbedres. Søkeren poengterer at det helhetlige ansvaret for fellesgradsstudiet ligger hos prodekanen (OsloMet) og rektor på Steinerhøyskolen. Komiteen kunne ønsket seg en klargjøring av begrepet «helhetlig ansvar» når studiet skal gjennomføres på to campus over flere år. Har prodekan ved OsloMet og rektor på Steinerhøyskolen kun ansvar for de delene av studiet som er lokalisert på deres respektive campus? Sett fra et studentperspektiv hadde det vært ønskelig med en tydeligere presentasjon av hvordan den faglige og sosiale tilhørigheten sikres i løpet av fellesgradsstudiet.

3.2 Forutsetninger for akkreditering (§ 2-1 i studietilsynsforskriften)

3.2.1 Aktuelle krav i lov om universiteter og høyskoler

§ 2-1 (1) Aktuelle krav i lov om universiteter og høyskoler med tilhørende forskrifter skal være oppfylt.

Vurdering

Krav til styringsordning, reglement, klagenemnd, læringsmiljøutvalg og kvalitetssikringssystem er ikke vurdert i denne omgang da Steinerhøyskolen allerede har flere akkrediterte studietilbud. Kvalitetssikringssystemet ble godkjent av NOKUT i 2016.

Søkeren har redegjort for oppfyllelse av opptaksforskriften og for at det kreves minimum karakteren 3 i norsk og karakteren 4 i matematikk.

Fellesgradsstudiet følger opp kriteriene til den nasjonale rammeplanen. Vi føler oss trygge på at kriteriene er oppfylte, med andre ord, oppbygning og struktur viser at bestemmelsene i forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning trinn 1–7 er oppfylt.

Steinerhøyskolen oppfyller videre mastergradsforskriften, og utdanningen skal ha et selvstendig arbeid (mastergradsoppgave) på 30 studiepoeng.

Vitnemål er utformet etter standarder i FS. Diploma Supplement følger malen som er utarbeidet av Universitets- og høyskolerådet.

Steinerhøyskolen og OsloMet har egne skikkethetsnemder og interne regelverk for håndtering av skikkethetsaker. Steinerhøyskolen vil ha hovedansvaret for skikkethetsvurderingen i 1. til 4. semester og 6. semester, og OsloMet har hovedansvaret i 5., 7., og 1. semester. I 8. og 9. semester har institusjonene et felles ansvar. Vi ønsker en presisering av prosedyrene i tilfelle en skikkethets sak pågår over flere år.

Konklusjon

Nei, høyskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

Høyskolen må

- tydeliggjøre hvordan skikkethetsaker som varer i flere år, håndteres.

3.2.2 Informasjon om studietilbudet

§ 2-1 (2) Informasjon om studietilbudet skal være korrekt, vise studiets innhold, oppbygging og progresjon, samt muligheter for studentutveksling.

Vurdering

Forskriften om rammeplan for grunnskolelærerutdanning 1–7 er grunnlaget for fellesgradens studietilbud. Læringsutbyttebeskrivelsene i programplanen er utarbeidet i tråd med læringsutbyttebeskrivelsene i forskrift om rammeplan for trinn 1–7. Noen steder er utbyttebeskrivelsene endret for å synliggjøre steinerpedagogiske perspektiv. I fellesgradsstudiet tilbys studentene matematikk, norsk og pedagogikk og elevkunnskap (PEL) i første studieår, både høst og vinter. I andre studieår får studentene naturfag og samfunnsfag om høsten, matematikk, norsk og PEL om våren. Tredje studieår velger studenten enten matematikk 2 eller norsk 2 om høsten; våren tilbys det naturfag og samfunnsfag. De første tre årene har studentene 100 dager veiledet og vurdert praksis. Høsten i fjerde studieår velger studentene ett av følgende masterfag (totalt 45 studiepoeng) fordelt over sjuende, åttende og niende semester: Norsk og norskdidaktikk (15 studiepoeng) eller matematikk og matematikdidaktikk (15 studiepoeng) eller begynneropplæring (15 studiepoeng). Det ligger også et emne *Vitenskapsteori og metode* (15 studiepoeng) i dette semesteret. Om våren fortsetter studentene med det valgte masterfaget (15 studiepoeng) og PEL (15 studiepoeng). Høsten i femte studieår fortsetter studenten med masteremnet (15 studiepoeng) og PEL (15 studiepoeng). Om våren skrives masteroppgaven (30 studiepoeng). Både fjerde og femte studieår har 30 dager veiledet og vurdert praksis.

Læringsutbyttebeskrivelsene i de underliggende fag- og emneplanene er utarbeidet i tråd med de nasjonale retningslinjene, fastsatt 1.9.2016 av Nasjonalt råd for lærerutdanning. I de fagplaner som er utviklet av Steinerhøyskolen, er steinerutdanningens krav til pedagogisk teori, didaktikk og praksiskunnskap vektlagt særskilt.

Hvordan læringsutbyttene fordeles og vektas, kommer til syne i emneplanene. Det er lagt til rette for utveksling / internasjonalt semester i høstsemesteret andre studieår. Søkeren beskriver overbevisende Steinerhøyskolens kontakter med utenlandske institusjoner som den har signerte samarbeidsavtaler med. Det er gjort godt rede for i utvekslingens faglige relevans for utdanningen. I utdanningens tredje semester undervises det samfunnsfag og naturfag, og begge fagene egner seg godt til utveksling fordi studentene vil kunne lære hvordan steinerpedagogikken tilpasses lokale, nasjonale og miljømessige forhold.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet.

3.3 Krav til studietilbudet (§ 2-2 i studietilsynsforskriften)

3.3.1 Læringsutbytte og studiets navn

§ 2-2 (1) Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og studietilbudet skal ha et dekkende navn.

Studiets læringsutbyttebeskrivelse:

Kunnskap:

Kandidaten

- har avansert kunnskap enten i et valgt undervisningsfag og fagets didaktikk, inkludert steinerpedagogiske perspektiver
- har spesialisert innsikt i et avgrenset fagområde (masteroppgaven)
- har bred profesjonsrettet kunnskap i øvrige fag som inngår i utdanningen
- har inngående kunnskap om relevant forskning og teori og vitenskapelige tenkemåter, forskningsmetoder og etikk; har kunnskap om det antroposofiske idégrunnlaget for steinerpedagogikken
- har inngående kunnskap om gjeldende lov og planverk for grunnopplæringen i offentlig skoler og i steinerskoler, om sammenhengen i utdanningsløpet barnehage – skole og om overgangen fra barnehage til skole og fra barnetrinn til ungdomstrinn
- har inngående kunnskap om begynneropplæring, grunnleggende ferdigheter, vurderings og kartleggingsverktøy, klasseledelse og vurdering av elevers læring og hva som fremmer læring i fagene med særlig vekt på steinerpedagogisk innsikt og praksis
- har inngående kunnskap om læringsteorier og syn på barns utvikling, dannelse og læring i ulike sosiale, språklige og kulturelle kontekster, inkludert steinerpedagogiske perspektiver
- har kunnskap om barn i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om mobbing, vold og seksuelle overgrep mot barn, gjeldende lovverk og barns rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv

- har kunnskaper om betydningen av kunst, kultur og estetikk i opplæringen og om hvordan disse kan integreres i alle
- har kunnskaper om natur og bærekraft, om hvordan undervisningen kan bidra til utviklingen av gode, respektfulle og ansvarlige relasjoner til planter, dyr, vann, luft og landskap
- har bred kunnskap om lærerprofesjonen, fagenes egenart og historie, og forståelse av skolens utvikling som organisasjon, dens mandat, verdigrunnlag og plass i samfunnet.

Ferdigheter:

Kandidaten

- kan undervise basert på forskning og erfaringskunnskap, herunder steinerpedagogiske ideer og praksis, alene og sammen med andre
- kan analysere, tilpasse og bruke gjeldende læreplaner
- kan iverksette helhetlige og etisk orienterte læringsprosesser der kunst, estetikk, kulturelt mangfold, naturbevissthet, bærekraft og demokratisk deltakelse inngår
- kan med basis i en steinerpedagogisk forståelse iverksette tidlig innsats og sikre progresjon i elevens utvikling av grunnleggende ferdigheter og fagkompetanse, med særskilt vekt på begynneropplæring i lesing, skriving og regning
- kan skape inkluderende og helsefremmende læringsmiljøer som bidrar til gode faglige, sosiale og estetiske læringsprosesser
- kan analysere, vurdere og dokumentere elevers læring, gi læringsfremmende tilbakemeldinger, tilpasse opplæringen til elevenes forutsetninger og behov, bruke varierte undervisningsmetoder og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og utvikling
- kan vurdere og bruke relevante læremidler, digitale verktøy og ressurser i opplæringen, og gi elevene opplæring i digitale ferdigheter
- kan analysere og forholde seg kritisk til nasjonal og internasjonal forskning og anvende denne kunnskapen i profesjonsutøvelsen
- kan alene, og i samarbeid med andre, bruke relevante metoder fra forsknings og utviklingsarbeid, for kontinuerlig utvikling av egen og skolens kollektive praksis, samt gjennomføre avgrensede forskningsprosjekter under veiledning
- kan identifisere tegn på mobbing, vold og seksuelle overgrep. På bakgrunn av faglige vurderinger skal kandidaten raskt kunne iverksette nødvendige tiltak, og kunne etablere samarbeid med relevante faginstanser.

Generell kompetanse:

Kandidaten

- kan styrke internasjonale og flerkulturelle perspektiver ved skolens arbeid, bidra til forståelse av samenes status som urfolk og stimulere til demokratisk deltakelse og bærekraftig utvikling blant annet basert på steinerpedagogisk innsikt og praksis
- kan initiere og ivareta et godt skole – hjem-samarbeid, og samarbeide med andre aktører relevante for skolens virksomhet
- behersker norsk muntlig og skriftlig, både bokmål og nynorsk, og kan bruke språket på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng
- kan på et avansert nivå formidle og kommunisere om faglige problemstillinger knyttet til profesjonsutøvelsen, og har profesjonsfaglig digital kompetanse

- kan analysere og vurdere relevante faglige og etiske problemstillinger og bidra til utvikling av faglig felleskap på den enkelte skole
- kan initiere og ivareta helhetlige og etisk orienterte pedagogiske prosesser der kunst, estetikk, kulturelt mangfold, naturbevissthet, bærekraft og demokratisk deltakelse inngår
- kan bidra i innovasjonsprosesser knyttet til skolens virksomhet og legge til rette for at lokalt arbeids, samfunns og kulturliv involveres i opplæringen

Vurdering

Studiet har et dekkende navn på norsk (Grunnskolelærerutdanning med steinerpedagoikk for trinn 1–7) og på engelsk (Master’s Degree Programme – Primary and Secondary Teacher Education with Waldorf Pedagogy for Years 1–7).

Det er samsvar mellom læringsutbyttet for studietilbudet og Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring og rammeplanen. Læringsutbyttet er formulert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, og ligger på nivå 7. Studietilbudet har inkludert noen nye læringsutbytteformuleringer som ivaretar de steinerpedagogiske perspektivene i studietilbudet.

Søkeren gjør godt rede for hvorfor fellesgradsstudiet inneholder et større antall læringsutbytter enn rammeplanen, og hvordan fellesgradsstudiet inkluderer steinerpedagogikken innenfor rammen av en helhet.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet.

3.3.2 Studietilbudets faglig oppdatering og relevans

§ 2-2 (2) Studietilbudet skal være faglig oppdatert, og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv.

Vurdering

Relevans

Søkeren viser til *Lærerløftet*, der blant annet den 5-årige masterutdanningen er ett av tiltakene for å imøtekomme samfunnets fremtidige lærerbehov i grunnskolen. På bakgrunn av dette argumenterer søkeren for hvordan deres del av fellesgradsstudiet oppfyller kravene til rammeplanen og således er relevant for arbeid i offentlige skoler, steinerskoler og videre studier innen lærerutdanning og utdanningsvitenskap.

Steinerhøyskolen kan vise til et tett samarbeid med praksisfeltet som sikrer at høyskolens fagmiljø har allsidig praksiserfaring og oppdateres kontinuerlig på flere arenaer:

- Praksisoppfølging av studentene i skolene
- Videreutdanningstilbud til lærere
- Nasjonale lærerstevner og Oslokurset
- Utviklingsarbeid knyttet til læreplaner.

Etter endt studium kan studentene bruke sin kompetanse både i offentlige skoler og i steinerskoler. Studiet er også relevant for videre studier dersom studentene skulle ønske det. Studiet er relevant for

en rekke ph.d.-studier innenfor utdanningsvitenskap og profesjonsrettede lærerutdanningsfag ved flere norske universiteter og høyskoler, som det også vises til i søknaden.

Oppdatering

Her viser søkeren til faglig samarbeid med fagmiljøer innen pedagogikk og undervisningsfag på OsloMet og ulike arenaer for egenutvikling innen steinerpedagogikk.

Rekruttering og etterspørsel

Søkeren har gjort en grundig vurdering av studiets rekrutteringsgrunnlag. Ettersom dette er et helt nytt tilbud i Norge, er det vanskelig å forutsi nøyaktig hvordan søkertallet vil være, men beregningen som søkeren har gjort, viser at det er tatt høyde for både frafall og overbooking.

Konklusjon

Ja, studiet har en tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier.

3.3.3 Studietilbudets arbeidsomfang

§ 2-2 (3) Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500–1800 timer per år for heltidsstudier.

Vurdering

Studietilbudets arbeidsomfang fordelt på forskjellige læringsaktiviteter og eksamensforberedelse er beskrevet i tabell 6 i søknaden. Et fulltidsstudium er normert til 40 timer pr uke. Ettersom studieåret strekker seg over 40 uker, ligger den årlige studieinnsatsen i 5-årig grunnskolelærerutdanning med steinerpedagogikk på om lag 1600 timer per studieår. Denne studieinnsatsen er sammenlignbar med andre GLU-utdanninger. Studiet er variert og tilbyr ulike undervisningsformer og læringsaktiviteter med spesiell vekt på utnyttelse av relevante IKT-verktøy og læring i samhandling med andre. Enkelte emner er obligatoriske for å sikre at studentene får praktisk erfaringskunnskap med sentrale deler av pensum og de utfordringer man møter som grunnskolelærer. Arbeidet med masteroppgaven på 30 studiepoeng anses som rimelig for å sikre kunnskap om forskningsprosesser tilsvarende masternivå, fordypet kunnskap om utvalgte teorier og metoder samt erfaring i muntlig og skriftlig formidling.

De første tre årene er den lærerledete undervisningen på 144 timer per semester. I syklus 2 er den undervisningsformen redusert til 60 timer per semester. Dette synes hensiktsmessig ettersom veiledningsdelen har økt fra seks timer til ti timer i syklus 2. Den veiledete praksisen er jevnt fordelt over fire studieår slik at arbeidskrav fra de ulike fagene kan relateres og utforskes i praksisperiodene, og det er et tilstrekkelig antall praksisdager per studieår for å nå læringsutbyttet i praksisplanen.

Beskrivelsen og omfanget er tilfredsstillende. Komiteen vurderer at det beskrevne studiums totale omfang og innhold er omfattende og vel på høyde med målet for studiet.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet.

3.3.4 Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur

§ 2-2 (4) Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.

Vurdering

Innhold og oppbygging

Studietilbudets innhold og oppbygging er utførlig beskrevet i en tabell som viser rammeplanens læringsutbytte og realiseringen av det gjennom fellesgradsstudiet. Under har vi sett på de ulike fagene i studiet, og i det følgende vil vi også kommentere, der vi finner det nødvendig, hvordan emneplanene i de delene som Steinerhøyskolen er ansvarlig for, ivaretar læringsutbyttet.

Norsk 1

I innledningen til fagplanen for norsk 1 redegjør søkeren godt for hvordan steinerpedagogikken integreres i faget. Norskfaget er et identitetsfag, og vektleggingen på begynnerundervisning med steinerpedagogikkens tilnærming virker overbevisende. Det uttrykkes eksplisitt at studenten skal møte både nynorsk og bokmål. Likevel mangler det i tabellen over vurderings- og eksamensformer hvilken målform de ulike delene skal skrives på. Sammenlignet med den ordinære emneplanen for GLU 1–7 på OsloMet er dette en mangel som bør rettes opp. I den nevnte emneplanen er målformen tydelig formulert under *vurdering*. Komiteen ønsker at det også blir gjort eksplisitt i fellesgradsstudiets norsk 1, jf. side 51 i søknaden der målformen er angitt.

Matematikk 1

Fagplanen for matematikk redegjør for viktige og relevante kunnskaper i matematikk og matematikdidaktikk som skal behandles og vurderes. Komiteen ser ingen problemer med verken matematikkinnholdet eller læringsutbyttene. Koblingen til steinerpedagogikk kommer til uttrykk i emneplanene i formuleringer om rytme og eurytmi, men vi hadde sett at søkeren gjorde nærmere rede for den.

Når man sammenlikner emneplanene for matematikk 1 fra Steinerhøyskolen og OsloMet, finner man læringsutbyttene til OsloMet igjen i Steinerhøyskolens emneplaner, med ekstra fordypninger i praktisk-estetisk syn på matematikkinnlæring samt eksempel på hvordan matematikkundervisning kan utformes i samsvar med steinerpedagogikk. På den måten er det synliggjort at samme innhold i matematikkursene belyses med ekstrakrav for steinerstudentene. Komiteen ser at dette åpner for at begge studentgruppene (fra OsloMet og Steinerhøyskolen) dermed har samme grunnlag før Matematikk 2.

Naturfag

I innledningen til fagplanen for naturfag redegjør søkeren godt for hvordan steinerpedagogikken integreres i faget. Dette følges opp på en god måte i de læringsutbyttene som det blir gjort rede for i emneplanene. Derimot finner vi en uklarhet som angår plasseringen av astronomi. I tabellen på side 4 er astronomi plassert i emne 1, mens det i emneplanene er plassert i emne 2. Dette er noe søkeren må klargjøre.

Praksis

I tråd med rammeplanforskriften inneholder fellesgradsstudiet 130 dager veiledet, variert og vurdert praksisopplæring. Progresjonen i praksisopplæringen er sikret ved at det er en gradvis overgang fra observasjonspraksis til større grad av undervisning i gruppe og individuell undervisningspraksis.

Studenten blir vurdert hvert studieår med utgangspunkt i læringsutbytteformuleringen i fagplanene for hhv. praksis, pedagogikk og elevkunnskap og de ulike studiefagene.

Søkeren begrunner praksisens faglige relevans med at praksisopplæringen er en obligatorisk del av studiet og inngår som en integrert komponent i alle fagene i utdanningen. Gjennom hele studieløpet skal skriftlige undervisningsplaner være grunnlaget for undervisning. I første studieår skal studenten for eksempel planlegge og gjennomføre undervisning i samarbeid med medstudenter under veiledning av praksislærer.

Læringsutbytteformuleringene gjenspeiler progresjonen i praksisopplæringen i syklus 1 og syklus 2. steinerpedagogikken er godt integrert i læringsutbyttene slik at dette ser ut til å styrke samarbeidet mellom teori og praksis i stor grad.

Samfunnsfag

Samfunnsfagene undervises i tredje og sjette semester i regi av Steinerhøyskolen og er obligatoriske (i alt 30 studiepoeng). Faget deles inn i de tre områdene historie, samfunnsgeografi og samfunnskunnskap og skal dekke både sosiale, politiske, historiske, nåtidige, lokale og globale perspektiv. Bærekraftig utvikling står sentralt i beskrivelsen av faget. Det nevnes at studentene skal gjennom et bredt spekter av læringsmetoder, og disse inkluderer alt fra akademisk skriving til kreative metoder som maling eller drama. Basert på beskrivelsen ivaretar fagområdet en balanse mellom større og mindre perspektiver, samt læringsmetoder. Det må derimot en detaljert plan til for å kunne gå i dybden på alle disse temaene, eller for å spesifisere hva som blir prioritert. I tredje semester vil det være mulighet for utveksling og dermed å ta 15 studiepoeng i samfunnsfag i utlandet. Det første emnet fokuserer på historie og historiedidaktikk, herunder norsk historie, og pensum er i hovedsak på norsk. Søkeren bør gjøre rede for om, og eventuelt hvordan, det vil være mulig for studentene å ta de resterende 15 studiepoengene i sjette semester dersom det skulle oppstå problemer med å fullføre de 15 første poengene på utveksling, eller om dette vil kunne skape vansker for studieløpet (for eksempel ved at studentene mangler forkunnskaper til samfunnsfag i sjette semester). Utveksling og internasjonalisering kommer vi tilbake til i 3.3.7 og 3.3.8.

Pedagogikk og Elevkunnskap. Begynneropplæring

Oppdelingen i de tre emnene i Pedagogikk og Elevkunnskap 1 gir en relevant introduksjon til studiet. I kunnskapsdelen finnes det gjennomgående en balanse mellom forskjellige perspektiver på steinerpedagogikk, inklusive kritisk refleksjon på originaltekster, nåtidig steinerpedagogisk diskusjon, andre nåtidige perspektiver og kunstneriske aktiviteter. Dette ivaretar læringsutbyttet i en balanse mellom kunnskap og ferdighet. Denne vekten på steinerpedagogikk er relevant for studiet.

I Begynneropplæring 2 beskrives filosofiske perspektiver som et hovedpunkt, men det er vanskelig å finne litteratur i pensum som motiverer dette. Fokus er på den forskende og reflekterende lærer, og her er det mange gode perspektiver i pensum. På lignende måte fremgår det ikke av litteraturlisten til Pedagogikk og elevkunnskap 1 i hvilken grad studentene får innsikt i grunnleggende historiske og filosofiske perspektiver, f.eks. Dewey og Vygotsky, noe som kunne sette steinerpedagogikkens historiske plassering i perspektiv.

Et spørsmål som melder seg i forbindelse med læringsutbyttet til Begynneropplæring 3, er om ikke evnen til å inkludere 'kreative/estetiske arbeidsmåter i sine skolefag' skal komme inn under generell kompetanse.

Vitenskapsteori og metode

Vitenskapsteori og metode virker å være tydelig integrert i studieløpet fra starten av. Det legges opp til en integrering av metode gjennom emnene i de to første studieårene, FoU-oppgave i 5. semester med påfølgende fordypningskurs i vitenskapsteori og metode (15 studiepoeng) i syvende semester som OsloMet er ansvarlige for. På side 55 i søknaden presenteres «FoU-søylen» som viser utviklingen av studentenes FoU-kompetanse fra start til slutt. Dette er godt beskrevet i søknaden og i samsvar med hvordan vitenskapsteori og metode er integrert i grunnskoleutdanninger andre steder.

Infrastruktur

Når det gjelder infrastrukturen, har søkeren beskrevet at studentene vil ha tilgang til ulike typer støttefunksjoner som Adobe, Canvas og itsLearning. Her savner komiteen likevel informasjon som spesifiserer om Steinerhøgskolen og OsloMet har tilgang til de samme læringsplattformene, eller om samarbeidspartene har ulike systemer for læringsplattformer, og i så fall i hvilken grad disse er kompatible. Komiteen vil gjerne se en mer utførlig beskrivelse av dette punktet.

Konklusjon

Nei, studietilbudets innhold, oppbygning og infrastruktur er ikke tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.

Høyskolen må

- klargjøre plasseringen av astronomi i emneplan 1 eller 2
- tydeliggjøre hvilke læringsplattformer studentene kommer til å bruke, og hvordan disse kan kombineres på tvers av studiestedene

Høyskolen bør

- tydeliggjøre ytterligere hvordan steinerpedagogikken kommer fram i emneplanene i matematikk 1
- vurdere om evnen til å inkludere 'kreative/estetiske arbeidsmåter i sine skolefag' skal inkluderes i generell kompetanse.

3.3.5 Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

§ 2-2 (5) Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.

Vurdering

Søkeren redegjør for undervisnings-, lærings- og vurderingsformer ved å presentere hvordan og hvorfor noen undervisnings- og læringsformer understøtter læringsutbyttebeskrivelsene. Både seminargrupper, diskusjoner og muntlige framlegg er gode eksempler på hvordan studentene kan være aktive i læringsprosessen. Videre er vurderingsformene varierte fra semester til semester. Studentene har blant annet mappeeksamen, individuell hjemmeeksamen og muntlig eksamen. Vurderingsformene harmonerer med det respektive emneinnholdet.

I Tabell 8 gjennomgås undervisnings- og læringsformer med eksempler på læringsutbytte. I søknaden presiseres det at i Steinerhøgskolens undervisning integreres kunstneriske og estetiske perspektiver og

aktiviteter. At musikk, bevegelse/eurytmi, fortelling og billedkunst er vesentlige i studiet, fremgår også av de ansattes kvalifikasjoner. Estetisk-praktiske aktiviteter beskrives som vesentlige i undervisning i f.eks. samfunnsfag og naturfag (s. 47), og som en vesentlig del i steinerpedagogens profesjonskompetanse. Å inkludere estetiske, kunstneriske og performative aspekter i læringsprosesser for barn i 1.–7. klasse, ser komiteen både som tidsmessig, innovativt og en styrke i studietilbudet. Estetiske/kunstneriske prosesser er per definisjon kvalitative og åpne, dvs. ikke fastlagte og målstyrte prosesser, med vekt på åpenhet for det sanselige og kreativitet i å finne nye løsninger. Derfor er det vanskelig å beskrive slike prosesser i detalj.

Konklusjon

Ja, studiets undervisnings-, lærings- og vurderingsformer er egnet til å oppnå læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.

3.3.6 Kobling til forsknings- og utviklingsarbeid

§ 2-2 (6) Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, og faglig utviklingsarbeid.

Vurdering

Studiet har forskjellige undervisningsformer der hver enkelt støtter seg på forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og erfaringer fra pedagogisk praksis i steinerpedagogikk. Søkeren viser at studietilbudet har kompetente undervisere innenfor disse områdene. I tidligere ph.d.-arbeider, publisert forskning og kunstnerisk-pedagogiske prosjekter er vesentlige aspekter ved steinerpedagogikk behandlet. Samarbeidet med praksisfeltet er tett, og ambisjonene om å bidra til utviklingen av steinerskolene i Norge er tydelige. Den høye deltakelsen fagmiljøet ved Steinerhøgskolen har i internasjonalt utviklingsarbeid innenfor steinerpedagogikk er en viktig del av dette utviklingsarbeidet. Gjennom det nye samarbeidet med OsloMet utvikles studietilbudet og får en direkte kobling til forskning og utviklingsarbeid på OsloMet. OsloMet arbeider aktivt for å styrke FoU-aktiviteten opp mot grunnskolelærerutdanningen.

Studentene møter FoU gjennom hele studiet, tilpasset studiet faglige progresjon. Studentene introduseres for kildekritikk og akademisk skriving, og får innføring i vitenskapsteori og ulike metodiske tilnæringer før masteroppgaven skal skrives i siste semester.

I beskrivelsen av studentenes FoU-arbeid diskuteres de to institusjonenes samarbeid om forskningsbasert undervisning. Et kunstnerisk utviklingsarbeid diskuteres ikke, til tross for at det er kontinuerlig deler av f.eks. Pedagogikk og elevkunnskap 1. Vel bevisst om det komplekse i å beskrive de forskjellige mål og metoder for kunstnerisk utviklingsarbeid vil komiteen gjøre oppmerksom på et mulig problem for studentene og for studietilbudet. Problemet for studentene kan bestå i at den tid som kreves for å gjennomgå både en faglig og kunstnerisk/estetisk utvikling, i samklang med studietilbudets nivå, gjør at arbeidsomfanget blir stort. Problemet for studietilbudet kan være at den praktiske/estetiske/kunstneriske profilen, som beskrives som en original del ved studiet, ikke blir sterk nok. Vi anbefaler derfor at Steinerhøgskolen ser igjennom studieplanene og i noen grad styrker studentenes mulighet for utvikling av estetisk/kunstneriske ferdigheter relevante for de spesifikke læringsprosessene.

Konklusjon

Ja, studiet har tilfredsstillende kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

Høyskolen bør

- se igjennom studieplaner og utvikling av studentenes generelle kompetanse med tanke på å finne en relevant balanse mellom estetisk-kunstneriske kunnskaper og ferdigheter og forskningsbaserte kunnskaper og ferdigheter.

3.3.7 Studietilbudets ordninger for internasjonalisering

§ 2-2 (7) Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart.

Vurdering

Fellesgradsstudiets internasjonale semester er lagt til tredje semester, mens studentene følger undervisning i Steinerhøyskolens del av studietilbudet.

Søkeren skriver at inn- og utreisende studenter og tilsatte kan benytte seg av avtaler som er et resultat av steinerpedagogikkens globale utbredelse. Det er Steinerhøyskolens ledelse som har det overordnede ansvaret for å koordinere internasjonaliseringen. Studielederne har ansvar for å tilrettelegge inn- og utveksling av fagpersonalet og studenter i samarbeid med høyskolens administrasjon.

Steinerhøyskolen har en lang og bred internasjonal historie, noe som sikrer gode internasjonaliseringsmuligheter. Avtalene som nevnes i søknaden, er med Tyskland, Nederland og Sør-Afrika og inkluderer alt fra utveksling til drift av internasjonalt tidsskrift, forskningssamarbeid og forelesningsrekker. Det nevnes også andre nordiske, europeiske og internasjonale nettverk.

Det internasjonale perspektivet sikres gjennom pensumlitteratur på engelsk og internasjonale gjesteforskere – herunder forelesninger om skole og skolefag i et internasjonalt perspektiv. For studentene som ikke reiser ut, organiseres det et internasjonalt semester med temauke. Temaukens innhold er noe høyskolen bør videreutvikle. Søkeren bør også utrede mulige planer for sosial internasjonalisering hjemme, gjennom tilrettelegging for kontakt mellom norske og internasjonale studenter i og utenfor forelesninger, eller om dette er en del av internasjonaliseringen som bør skje utenfor studietilbudets rammer (f.eks. gjennom studentorganisasjoner).

Konklusjon

Ja, studiet har ordninger for internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

Høyskolen bør

- utrede om det er hensiktsmessig å legge til rette for sosial kontakt mellom norske og internasjonale studenter i og utenfor forelesningene
- videreutvikle temaukens innhold

3.3.8 Studietilbudets ordninger for internasjonal studentutveksling

§ 2-2 (8) Studietilbud som fører fram til en grad skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.

Vurdering

Muligheten for utveksling i tredje semester er integrert i studiets oppbygging. Vi går ut ifra at det kan tilrettelegges for lengre opphold for inn- eller utreisende studenter som ønsker dette.

Alle studenter i fellesgradsstudiet tilbys et utvekslingsopphold i et undervisningsfag eller skolerelaterte fag i utlandet. Studentene kan ifølge søknaden utveksle til Nederland, Sør-Afrika eller to institusjoner i Tyskland. Ordningene om studentutveksling vil omfatte mellom 20 og 30 studenter per år. På litt lengre sikt planlegger de to samarbeidende institusjonene at fellesgradsstudentene også skal kunne benytte OsloMets internasjonale utvekslingsavtaler.

Steinerhøyskolen har per tidspunkt inngått avtaler med Alanus Hochschule (Tyskland), Freie Hochschule Stuttgart (Tyskland), Hogeschool Leiden (Nederland) og Zenzeleni School for Creative Education (Sør-Afrika). Avtalen med Alanus University of Arts and Social Sciences er en juridisk bindende avtale, mens de andre avtalene er såkalt «memorandum of understanding» eller intensjonsavtaler. Steinerhøyskolen bør arbeide for å få på plass flere juridisk bindende avtaler om studentutveksling (forpliktende for begge parter) og som er relevante, på sikt.

Begrunnelsen for at ordningene er relevante for nivå, omfang og egenart er konkret og dekkende. Det er også godt beskrevet hvordan utvekslingsoppholdet kan gi tilsvarende læringsutbytte som hjemme. Likevel må søkeren konkretisere om fagene i utlandet vil være i form av en forhåndsgodkjent emnepakke som erstatter de obligatoriske emnene i Norge, eller om studentene selv må lete frem emner som skal erstatte de obligatoriske emnene, og søke om å få disse godkjent og innpasset (slik vi forstår det som står i søknaden). Sistnevnte løsning kan gjøre det vanskeligere for studenter da emnene dette semesteret ikke er valgfrie, og de kan risikere å ikke få emnene godkjent.

Det er positivt at det er lagt til rette for at studenter som er på utvekslingsopphold eller har et internasjonalt semester, får godkjent praksisopplæring fra et annet lands skole.

Konklusjon

Nei, studiet har ikke ordninger for internasjonal studentutveksling relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

Høyskolen må

- konkretisere om fagene i utlandet skal være en forhåndsgodkjent pakke som erstatter de obligatoriske emnene i Norge, eller om det er studentens ansvar å finne emner som erstatter de obligatoriske emnene og søke om å få dem godkjent

Høyskolen bør

- arbeide for å få på plass flere juridisk bindende avtaler om utveksling.

3.3.9 Praksisavtaler

§ 2-2 (9) For studietilbud med praksis skal det foreligge praksisavtale mellom institusjon og praksissted.

Vurdering

Fellesgradsstudiet inneholder 130 dager veiledet, variert og vurdert praksisopplæring i tråd med rammeplanforskriften. Progresjonen i praksisopplæringen er sikret ved at det er en gradvis overgang fra observasjonspraksis til større grad av undervisning i gruppe og individuell undervisningspraksis.

Søkeren gjør rede for innholdet i praksisopplæringen, hvordan denne blir vurdert hvert semester, og hvilke avtaler høyskolen har med steinerskoler. De signerte avtalene er lagt ved og viser et forpliktende samarbeid. Det vises også til retningslinjer for rektorer, praksislærere i skolen og på høyskolen som til sammen skal ivareta praksisopplæringen.

Studentene blir vurdert hvert studieår med utgangspunkt i læringsutbytteformuleringen i fagplanene for hhv. praksis, pedagogikk og elevkunnskap og de ulike studiefagene.

Søkeren begrunner praksisens faglige relevans med at praksisopplæringen er en obligatorisk del av studiet og inngår som en integrert komponent i alle fagene i utdanningen. Videre er det et tett samspill mellom studiets faglige tilbud, praksisopplæringen og forsknings- og utviklingsarbeid. For eksempel styrker FoU-oppgaven i tredje studieår og arbeidet med masteroppgaven i femte studieår samspillet mellom teori og praksis.

Konklusjon

Ja, studietilbudet har relevante praksisavtaler.

3.4 *Krav til fagmiljø (§ 3-2 i forskrift fra kunnskapsdepartementet om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning og § 2-3 i studietilsynsforskriften)*

3.4.1 Avgrensning og bredde

§ 3-2 (1) Mastergradsstudiet skal være definert og avgrenset og ha tilstrekkelig faglig bredde.

Vurdering

Mastergradsstudiet er tydelig avgrenset til å gjelde grunnskolelærerutdanningen for 1–7 trinn med masterfordypning i matematikk og matematikdidaktikk, norsk og norskdidaktikk og begynneropplæring. Faglig bredde sikres gjennom naturfag og samfunnsfag. Etter endt utdanning skal studenten kunne jobbe i både offentlig grunnskole og i steinerskolen, og begge aspektene kommer tydelig frem av studietilbudet. Vi undrer oss imidlertid over at engelsk som undervisningsfag ikke er med i fagtilbudet, især når engelsk undervises på 1. trinn i den offentlige grunnskolen, og når det legges til rette for internasjonal studentutveksling.

Konklusjon

Ja, mastergradsstudiet er definert og avgrenset, og har tilstrekkelig faglig bredde.

Høyskolen bør

- vurdere å inkludere engelsk som et undervisningsfag

3.4.2 Fagmiljøets sammensetning, størrelse og kompetanse

Fra studietilsynsforskriften:

§ 2-3 (1) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.

Fra studiekvalitetsforskriften:

§ 3-2 (2) Mastergradsstudiet skal ha et bredt og stabilt fagmiljø som består av tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor studietilbudet. Fagmiljøet skal dekke fag og emner som studietilbudet består av. De ansatte i fagmiljøet skal ha relevant kompetanse.

Vurdering

Begynneropplæring, vitenskapsteori og metode og digital kompetanse undervises og dekkes av ansatte ved OsloMet. Pedagogikk og elevkunnskap, naturfag og samfunnsfag undervises og dekkes av ansatte ved Steinerhøyskolen. Undervisningen i norsk og matematikk skal foregå ved begge institusjonene. Det samlede fagmiljøet ved Steinerhøyskolen og OsloMet har en kompetanse og størrelse som anses å være tilstrekkelig bredt til å dekke studietilbudets fagområder og omfang. Derimot ser vi at det er store forskjeller i fagmiljøet ved de to institusjonene. Det som mangler ved Steinerhøyskolen, er tilstrekkelig antall fagpersoner med formelle kunnskaper innen fagene matematikk, norsk og samfunnsfag. Steinerhøyskolen har kun to høyskolelektorer, hvorav en er midlertidig ansatt, tilknyttet matematikk. Innen norsk har Steinerhøyskolen tilknyttet en førsteamanuensis og tre høyskolelektorer, hvorav to er ansatt på timesbasis. I søknaden blir det understreket at Steinerhøyskolen og OsloMet skal samarbeide, og at deres respektive fagmiljøer må ses som en helhet. Men med tanke på at norsk 1, matematikk 1 og samfunnsfag skal undervises ved Steinerhøyskolen, er det vanskelig å se at fagmiljøet her er stort nok og har tilfredsstillende kompetanse. Her må det forpliktende samarbeidet med OsloMet sørge for at studentene når læringsutbyttet. Høyskolen må redegjøre for hvordan de vil sikre at undervisningen innen norsk og matematikk gis av tilstrekkelig antall fagpersoner med tilfredsstillende kompetanse, enten ved å bruke ansatte ved OsloMet i undervisningen eller ved å ansette flere personer ved Steinerhøyskolen.

Det er redegjort for at OsloMet planlegger nødvendige tilførte ressurser med tanke på at antall studenter overstiger antall årsverk. Det anses som positivt at partene vurderer behovet for langsiktig tilpasning og hver høst vil utarbeide ressuroversikter for kommende studieår samt for hele studieløpet. Dette vil være med på å sikre stabilitet i fagmiljøet.

Konklusjon

Nei, fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse er ikke tilpasset studiet slik det er beskrevet i planen.

Høyskolen må

- sikre at undervisningen innen norsk og matematikk gis av tilstrekkelig antall fagpersoner med tilfredsstillende kompetanse, enten ved å bruke ansatte ved OsloMet i undervisningen eller ved å ansette flere personer ved Steinerhøyskolen
- klargjøre eksplisitt hvordan norsk-, matematikk- og samfunnsfagundervisningen fordeles mellom ansatte på Steinerhøyskolen og OsloMet

3.4.3 Fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse

§ 2-3 (2) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse.

Vurdering

De ansatte ved Steinerhøyskolen har god kompetanse innen pedagogikk, steinerpedagogikk og spesialpedagogikk. De ansatte har bred undervisningserfaring fra både grunnskole, steinerskole, og høyskole. En del har en formell UH-didaktisk utdanning, men de fleste har en grunnutdanning som lærere, og vi anser at denne tilsvarende kompetansen er tilstrekkelig. Når det gjelder involveringen av estetiske tema i læringsprosessen framgår det tydelig av de vedlagte CVene at kompetansen finnes ved Steinerhøyskolen.

Sammen med de ansatte ved OsloMet har fagmiljøet relevant utdanningsfaglig kompetanse, både av formell kompetanse innen UH-pedagogikk og undervisningserfaring fra høyskolemiljø. Videre viser fagmiljøet god kompetanse innen undervisning både gjennom egen lærerutdanning og undervisning på høyskolen. Vi ser derimot noen uklarheter i forbindelse med den digitale kompetansen. Ifølge søknaden skal den digitale kompetansen ved Steinerhøyskolen økes gjennom samarbeidet med OsloMet. Likevel foreligger det ingen tidsplan for når dette skal skje.

Konklusjon

Ja, fagmiljøet tilknyttet studietilbudet har relevant utdanningsfaglig kompetanse.

Høyskolen bør

- legge til en tidsplan for når og hvordan den digitale kompetansen ved Steinerhøyskolen skal økes

3.4.4 Faglig ledelse

§ 2-3 (3) Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.

Vurdering

I samarbeidsavtalen presiseres det hvordan de to institusjonene skal ivareta en tydelig faglig ledelse. Begge institusjonene har ansvar for ulike deler av fellesgradsstudiet, men prodekanen (LUI) og rektor ved Steinerhøyskolen har også et felles ansvar for studiet som helhet. Komiteen kunne likevel ønsket seg en klargjøring av begrepet «helhetlig ansvar» når studiet skal gjennomføres på to campus over flere år. Har prodekan ved OsloMet og rektor på Steinerskolen kun ansvar for de delene av studiet som er lokalisert på deres respektive campus? Vi påpekte tidligere at vi savnet klare rutiner for hvordan

studenter blir ivaretatt under fortløpende skikkethetsaker eller andre typer krevende situasjoner som kan strekke seg over tid.

Konklusjon

Nei, studietilbudet har ikke en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.

Høyskolen må

- tydeliggjøre begrepet «helhetlig ansvar»
- formulere tydelig hvilke rutiner som finnes for å ivareta studentene i krevende situasjoner (skikkethetsaker som strekker seg over tid, konflikter o.l.)

3.4.5 Tilsatte i hovedstillinger

§ 2-3 (4) Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet. I tillegg gjelder følgende krav til fagmiljøets kompetansenivå:

- a) For studietilbud på bachelorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse.
- b) For studietilbud på mastergradsnivå skal 50 prosent av fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 10 prosent med professor- eller dosent kompetanse ansatte med førstestillingskompetanse.
- c) For studietilbud på doktorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 50 prosent med professorkompetanse.

Vurdering

Samlet sett er det ingen tvil om at Steinerhøyskolen og OsloMet har tilstrekkelig høy kompetanse blant personalet i hovedstillinger, og at de kvantitative kravene er oppfylt. Samlet sett viser søkeren at det finnes ansatte med førstestillingskompetanse og professorkompetanse i masterremnene begynneropplæring, norsk og norskdidaktikk og matematikk og matematikdidaktikk. Innen begynneropplæringen utgjøres nesten 92 prosent av årsverkene av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav 25 prosent har professorkompetanse. Innen norsk og norskdidaktikk utgjøres 68 prosent av årsverkene av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav 22 prosent har professorkompetanse. I matematikk utgjøres 75 prosent av årsverkene av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav 12 prosent har professorkompetanse. Som nevnt over har vi derimot enkelte bekymringer rundt fordelingen av fagpersoner med kompetanse i matematikk og norsk ved Steinerhøyskolen og OsloMet, se punkt 3.4.2.

Konklusjon

Ja, det samlede fagmiljøet ved Steinerhøyskolen og OsloMet oppfyller de kvantitative kravene.

3.4.6 Fagmiljøets forsknings- og utviklingsarbeid

Fra studietilsynsforordningen:

§ 2-3 (5) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, og faglig utviklingsarbeid, og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

Fra studie kvalitetsforordningen:

§ 3-2 (3) Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte resultater på høyt nivå og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Institusjonens vurderinger skal dokumenteres slik at NOKUT kan bruke dem i arbeidet sitt.

Vurdering

Fagmiljøet til studietilbudet viser kompetanse innenfor forskning, faglig utvikling og kunstnerisk utviklingsarbeid. Publiseringssomfang og formidlingsbidrag beskrevet i søknaden er tilfredsstillende. Av de ansattes CV-er fremgår det at de deltar i kunstnerisk utviklingsarbeid samt kunstfilosofiske og kunstpedagogiske aktiviteter som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå. Det systematiske arbeidet Steinerhøyskolen har satt i gang og gjennom en årrekke gjennomført for å systematisk styrke FoU-arbeidet innenfor det nasjonale og internasjonale steinerpedagogiske miljøet, f.eks. ROSE, viser en tydelig intensjon om å utvikle FoU-arbeidet. FoU-arbeidet ved Steinerhøyskolen skal ses i sammenheng med FoU-arbeidet ved samarbeidspartneren, OsloMet, som også bidrar til studietilbudets fagmiljø. Eksemplene på s. 57–59 i søknaden viser at FoU-samarbeidet er relevant for studietilbudet med sitt fokus på matematikk og norsk. Steinerhøyskolen skal dertil ivareta forskning knyttet til sin profil, nemlig steinerpedagogikk. De to p.t. aktuelle forskningsprosjektene er relevante for studietilbudet, og tidligere publikasjoner viser en tilstrekkelig kompetanse innenfor steinerpedagogisk forskning.

På s. 103–105 i søknaden gis det eksempler på nasjonalt og internasjonalt samarbeid med andre fagmiljøer. Dette omfatter samarbeid med norske forskere med høy kompetanse innenfor det nasjonale pedagogiske miljøet samt FoU-prosjekter i forskjellige land og med ulike fokus. Dette er tilfredsstillende sett opp mot studietilbudets innhold og nivå.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet.

3.4.7 Fagmiljøets eksterne faglige deltakelse

§ 2-3 (6) Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet.

Vurdering

Fagmiljøets eksterne faglige deltakelse er godt gjort rede for i søknaden, og fagmiljøet ved Steinerhøyskolen tar i høy grad en aktiv del i nasjonale og internasjonale nettverk og samarbeid. Samarbeidet med Alanus Universitetet er veletablert og viktig for utviklingspotensialet, ikke minst etableringen av ROSE. Deltakelsen i ENASTE er meget relevant for den faglige utviklingen av Steinerpedagogikken, så også deltakelse i og initiativtakelse til konferanser innenfor den nasjonale og nordiske steinerpedagogiske konteksten. Dette viser en robust nasjonal og internasjonal forankring i det steinerpedagogiske miljøet og at Steinerhøyskolen gjennom en årrekke har vært aktive for å

etablere og utvikle nettverk og samarbeidsformer som stimulerer til utvikling. Samarbeidet med OsloMet er et kvalifisert nasjonalt samarbeid.

Komiteen gjør oppmerksom på at deltakelse i større internasjonale pedagogiske konferanser, som for eksempel ECER, arrangert av European Educational Research Association, kan være betydningsfullt for videre å utvide fagmiljøets internasjonale perspektiver.

Konklusjon

Ja, fagmiljøet deltar aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk relevante for studiet.

Høyskolen bør

- vurdere deltakelse i større internasjonale pedagogiske konferanser, som for eksempel ECER

3.4.8 Praksisveiledere

§ 2-3 (7) For studietilbud med obligatorisk praksis skal fagmiljøet tilknyttet studietilbudet ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre at praksisveilederne har relevant kompetanse, og erfaring fra praksisfeltet.

Vurdering

Søkeren fremhever den samlede kompetansen på begge institusjonene når det gjelder praksiserfaring blant de ansatte (vedlegg 22). Videre fremheves det at kunnskap om praksisfeltet oppdateres på ulike måter, blant annet gjennom etter- og videreutdanning, skolebesøk under studentenes praksisopplæring og praksisstipend. Praksisstipendet vurderes av oss som et godt tiltak for å gi praksislærere med liten erfaring fra skoleverket mer kunnskap. Videre arrangeres det interne kurs i oppfølging av studenter i praksisperiodene.

Det finnes også samarbeidsarenaer på skoleeiernivå og skolenivå der det eksempelvis drøftes forventninger og ansvar, ny forskning og aktuell veiledningskunnskap. Det kreves også av eksterne praksislærere at de skal ha minst fem års erfaring som lærer og minimum 15 studiepoeng pedagogisk veiledning. Hvis en praksislærer mangler pedagogisk veiledning, kan vedkommende ta det i løpet av funksjonstiden. Fakultetet LUI har et videreutdanningstilbud i pedagogisk veiledning som også blir et reelt tilbud for praksislærere ved Steinerhøyskolen.

Konklusjon

Ja, fagmiljøet og eksterne praksisveiledere har hensiktsmessig erfaring fra praksisfeltet.

3.5 Utfyllende bestemmelser for fellesgrader (§ 2-5 i studietilsynsforordningen)

3.5.1 Ansvarsfordeling og rutiner for utvikling og kvalitetssikring

§ 2-5 (1) Det skal framgå tydelig hvilke deler av fellesgraden de ulike samarbeidende institusjonene har ansvaret for, og det skal foreligge tilfredsstillende rutiner for utvikling og kvalitetssikring av fellesgraden som helhet.

Vurdering

Søkeren beskriver hvilke deler av fellesgradsstudiet som ivaretas av de to institusjonene. Det overordnede ansvaret ligger ifølge søkeren hos dekanen ved OsloMets fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier og rektor ved Steinerhøyskolen. Søkeren har også lagt ved en signert samarbeidsavtale mellom partene.

Fra et studentperspektiv vil Steinerhøyskolen være hjemmeinstitusjon i 1.-4. og 6. semester samt halve 8. og halve 9. semester og ha et ansvar for 180 studiepoeng totalt. OsloMet er hjemmeinstitusjon de øvrige semestrene og har ansvar for 120 studiepoeng.

Komiteen savner en redegjørelse for helhetsperspektivet slik at studentene på fellesgradsstudiet opplever å tilhøre et studium som er identitetsskapende, særlig i de semestrene der Steinerhøyskolen ikke er hjemmeinstitusjon. Som nevnt tidligere savner vi spesielt skriftlige prosedyrer for hvem som har ansvaret hvis det oppstår en konflikt med en student, og dersom skikkethetsvurderinger strekker seg over lengre tid.

Konklusjon

Nei, det foreligger ikke tilfredsstillende rutiner for utvikling og kvalitetssikring av fellesgraden som helhet.

Høyskolen må

- formulere tydelig hvilke rutiner som finnes for å ivareta studentene i krevende situasjoner (skikkethetssaker som strekker seg over tid, konflikter o.l.)

3.5.2 Helhet i samsvar med læringsutbytte

§ 2-5 (2) Delene fellesgraden består av, skal utgjøre en samlet helhet i samsvar med læringsutbyttet for fellesgraden.

Vurdering

De to institusjonene har et særlig ansvar for de emnene og semestrene som studentene tilbringer ved de respektive institusjonene. Det totale ansvaret er delt mellom dem. Vi tviler ikke på at Steinerhøyskolen og OsloMet har en nøye gjennomtenkt plan for hvordan de kan sikre at studentenes utdanning ikke faller mellom de to institusjonenes ansvarsområde. Vi anser at de delene av fellesgraden de to institusjonene har ansvar for, utgjør en helhet som bidrar til at studentene oppnår det totale læringsutbyttet.

Konklusjon

Ja, delene fellesgraden består av, utgjør en samlet helhet i samsvar med læringsutbyttet for fellesgraden.

4 Samlet konklusjon

På bakgrunn av den skriftlige søknaden med tilhørende dokumentasjon, konkluderer den sakkyndige komiteen med følgende:

Komiteen anbefaler ikke akkreditering av Grunnskolelærerutdanning med steinerpedagogikk for trinn 1-7 (fellesgrad) ved Steinerhøyskolen.

Følgende krav er vurdert som ikke godkjent:

- § 2-1 (1) Aktuelle krav i lov om universiteter og høyskoler med tilhørende forskrifter skal være oppfylt.
- § 2-2 (4) Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.
- § 2-2 (8) Studietilbud som fører fram til en grad skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.
- § 2-3 (1) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.
- § 2-3 (3) Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.
- § 2-5 (1) Det skal fremgå tydelig hvilke deler av fellesgraden de ulike samarbeidende institusjonene har ansvaret for, og det skal foreligge tilfredsstillende rutiner for utvikling og kvalitetssikring av fellesgraden som helhet.
- § 3-2 (2) Mastergradsstudiet skal ha et bredt og stabilt fagmiljø som består av tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor studietilbudet. Fagmiljøet skal dekke fag og emner som studietilbudet består av. De ansatte i fagmiljøet skal ha relevant kompetanse.

Følgende krav må innfris for å oppnå akkreditering:

Høyskolen må

- tydeliggjøre hvordan skikkethetsaker som varer i flere år, håndteres
- klargjøre plasseringen av astronomi i emneplan 1 eller 2
- tydeliggjøre hvilke læringsplattformer studentene kommer til å bruke, og hvordan disse kan kombineres på tvers av studiestedene
- konkretisere om fagene i utlandet skal være en forhåndsgodkjent pakke som erstatter de obligatoriske emnene i Norge, eller om det er studentens ansvar å finne emner som erstatter de obligatoriske emnene og søke om å få dem godkjent
- sikre at undervisningen innen norsk og matematikk gis av tilstrekkelig antall fagpersoner med tilfredsstillende kompetanse, enten ved å bruke ansatte ved OsloMet i undervisningen eller ved å ansette flere personer ved Steinerhøyskolen
- klargjøre eksplisitt hvordan norsk-, matematikk- og samfunnsfagundervisningen fordeles mellom ansatte på Steinerhøyskolen og OsloMet
- tydeliggjøre begrepet «helhetlig ansvar»

- formulere tydelig hvilke rutiner som finnes for å ivareta studentene i krevende situasjoner (skikkethetssak som strekker seg over tid o.l.)

Videre har komiteen gitt følgende råd for videre utvikling:

Høyskolen bør

- tydeliggjøre ytterligere hvordan steinerpedagogikken kommer fram i emneplanene i matematikk 1
- vurdere om evnen til å inkludere 'kreative/estetiske arbeidsmåter i sine skolefag' skal inkluderes i generell kompetanse
- se igjennom studieplaner og utvikling av studentenes generelle kompetanse med tanke på å finne en relevant balanse mellom estetisk-kunstneriske kunnskaper og ferdigheter og forskningsbaserte kunnskaper og ferdigheter
- utrede om det er hensiktsmessig å legge til rette for sosial kontakt mellom norske og internasjonale studenter i og utenfor forelesningene
- videreutvikle temaukens innhold
- arbeide for å få på plass flere juridisk bindende avtaler om utveksling
- vurdere å inkludere engelsk som et undervisningsfag.
- legge til en tidsplan for når og hvordan den digitale kompetansen ved Steinerhøyskolen skal økes
- vurdere deltakelse i større internasjonale pedagogiske konferanser, som for eksempel ECER

5 Institusjonens kommentar

Tilsvar til NOKUTs utkast til rapport – akkreditering av grunnskolelærerutdanning med steinerpedagogikk trinn 1-7 (fellesgrad) ved Steinerhøyskolen, saksnummer 18/00976-7

Vi viser til utkast til rapport vedrørende Steinerhøyskolens søknad om akkreditering av fellesgraden *Grunnskolelærerutdanning med steinerpedagogikk trinn 1-7* datert 4. juli 2018. Vi takker for komiteens grundige arbeid og for gode anbefalinger. Nedenfor vil vi presisere, konkretisere og utdype må-punktene som trenger forbedringer. Målet er å innfri NOKUTs krav for å kunne akseptere søknaden. Vi følger samme oppsett som i utkast til rapport.

3.2.1 Aktuelle krav i lov om universiteter og høyskoler

- *Steinerhøyskolen må tydeliggjøre hvordan skikkethetsaker som varer over flere år, håndteres.*

Steinerhøyskolen og OsloMet har i samarbeid utviklet prosedyrer for skikkethetsaker som varer over flere år. Det er utformet som et vedlegg 2 til samarbeidsavtalen mellom Steinerhøyskolen og OsloMet, se vedlegg 1 til dette tilsvaret, punkt 3.

3.3.4 Studietilbudets innhold, oppbygning og form

- *Steinerhøyskolen må klargjøre plasseringen av astronomi i emneplan 1 eller 2.*
- *Steinerhøyskolen må tydeliggjøre hvilke læringsplattformer studentene kommer til å bruke, og hvordan disse kan kombineres på tvers av studiestedene.*

Astronomi

Astronomi skal ligge i naturfag, emne 2. Feilen er nå rettet opp, se vedlagte fagplan for naturfag, vedlegg 2.

Komiteen påpekte også at det ikke var oppgitt målform i studieplanen for norsk syklus 1. Det er nå rettet opp, se vedlegg 3.

Læringsplattformer

Steinerhøyskolen og OsloMet har avtaler med henholdsvis itsLearning og Canvas. Det fremgår av samarbeidsavtalens punkt 3 at studenter i fellesgradsstudiet registreres ved begge institusjoner gjennom hele studieløpet. De får sin utdanningsplan i FS fra OsloMet. Det følger av dette at de da vil få tilgang til Canvas - læringsplattformen ved OsloMet - i hele studieperioden (5 studieår). Vi har undersøkt om det er mulig å overføre innholdet på den ene plattformen til den andre, men det lar seg dessverre ikke gjøre. Dette betyr i praksis at studentene må håndtere to forskjellige plattformer inntil videre - itsLearning for emner som gis ved Steinerhøyskolen og Canvas for OsloMets emner. Begge studiestedene vil sørge for god informasjon om læringsplattformene og gi brukerstøtte til studenter som trenger det. Målsettingen er å gå over til Canvas så fort det er praktisk mulig.

3.3.8 Studietilbudets ordninger for internasjonalisering og studentutveksling

- *Steinerhøyskolen må konkretisere om fagene i utlandet skal være en forhåndsgodkjent pakke som erstatter de obligatoriske emnene i Norge, eller om det er studentenes ansvar å finne emner som erstatter de obligatoriske emnene og søke om å få dem godkjent.*

Steinerhøyskolen er i gang med å undersøke mulighetene for forhåndsgodkjente emnepakker som erstatter semesterets obligatoriske emner ved de lærerutdanningene i utlandet vi samarbeider med. Det gjelder naturfag 15 studiepoeng og samfunnsfag 15 studiepoeng. Det er realistisk at vi har fått oversikt over hvilke av våre samarbeidspartnere som kan tilby emner som kan innpasses før våren 2020. Hvis studieprogrammet kommer i gang studieåret 2019-20, vil dette være første gang det er aktuelt for studentene å søke om utveksling.

Hvis det oppstår uforutsette problemer med forhåndsgodkjenning, vil studieleder ved Steinerhøyskolen bistå studentene med å finne relevante emner ved utvekslingsinstitusjonene som helt eller delvis erstatter de obligatoriske emnene. Dette skal avklares i god tid før utvekslingsoppholdet for å sikre studentene forutsigbarhet. Studieleder ved Steinerhøyskolen har ansvar for å få i gang gode rutiner med de institusjonene vi har utveksling med.

3.4.2 Fagmiljøets sammensetning, størrelse og kompetanse

- *Steinerhøyskolen må sikre at undervisningen innen norsk og matematikk gis av tilstrekkelig antall fagpersoner med tilfredsstillende kompetanse, enten ved å bruke ansatte ved OsloMet i undervisningen eller ved å ansette flere personer ved Steinerhøyskolen.*
- *Steinerhøyskolen må klargjøre eksplisitt hvordan norsk-, matematikk- og samfunnsfagundervisningen fordeles mellom ansatte på Steinerhøyskolen og OsloMet.*

Steinerhøyskolen må sikre at undervisningen i norsk og matematikk gis av tilstrekkelig antall fagpersoner med tilfredsstillende kompetanse

Steinerhøyskolen vil i første omgang styrke fagmiljøet ved å kjøpe kompetanse på minst førstestillingsnivå fra OsloMet. Det er utarbeidet en forpliktende avtale om dette, se vedlegg 4. Det er et langsiktig mål for Steinerhøyskolen å ha tilstrekkelig kompetanse innenfor sentrale fagområder selv, og nye stillinger utlyses med dette for øyet. Ved utlysninger i mars 2018 kom det ingen relevante søkere til matematikk, heller ingen førstestillingskompetente, men Venta M. Gaarder med svært relevant utdanning i norsk og samfunnsfag samt steinerpedagogikk ble tilsatt som høyskolelektor, se vedlegg 5.

Matematikkmiljøet ved Steinerhøyskolen vil styrkes ved at 15 % stilling av de 0,85 stillingene til matematikk vil være en tilsatt fra OsloMet på førstestillingsnivå. Tilsvarende vil en styrke norskmiljøet ved at 15 % stilling av norsk vil være en tilsatt fra OsloMet på førstestillingsnivå.

Dette samarbeidet inkluderer undervisning og samarbeid om innhold og om overgangen mellom de første 30 studiepoengene på Steinerhøyskolen og kursene videre på OsloMet.

Når det gjelder digital kompetanse, vil Steinerhøyskolen kjøpe kursene som er en del av kompetansehevingsplanen for avansert digital kompetanse som hele personalet ved OsloMets Institutt for grunnskole- og faglærerutdanning følger fram mot 2021.

Fordeling av undervisning mellom ansatte ved Steinerhøyskolen og OsloMet i norsk-, matematikk- og samfunnsfagundervisningen

En oppdatert oversikt over fordelingen av undervisningen i fellesgraden mellom ansatte ved Steinerhøyskolen og OsloMet er vedlagt, se vedlegg 6.

3.4.4 Faglig ledelse

- *Steinerhøyskolen må tydeliggjøre begrepet helhetlig ansvar.*
- *Steinerhøyskolen må formulere tydelig hvilke rutiner som finnes for å ivareta studentene i krevende situasjoner (skikkesaker som strekker seg over tid, konflikter o.l.)*

Helhetlig ansvar

Begrepet *helhetlig ansvar* for fellesgradsstudiet betyr at prodekan for studier ved Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier (prodekan LUI) ved OsloMet og rektor ved Steinerhøyskolen har ansvaret for at studieprogrammet er enhetlig og fremstår som en helhet for studentene. Dette innebærer å sørge for god og tilstrekkelig kommunikasjon mellom de samarbeidende institusjonenes institusjonsansvarlige for skikkethetsvurdering, studieadministrasjoner, studieledere og mellom de vitenskapelig ansatte som er involverte i studietilbudet. Det innebærer også å sørge for at studentene får god og relevant informasjon om studiets ordninger og oppbygning, fordeling av ansvar og hvem de til enhver tid skal kontakte ved de respektive institusjonene.

I kraft av myndighetsdelegasjon fra eget styre – som også må gjelde for fellesgradsstudier – har prodekan LUI ved OsloMet og rektor på Steinerskolen et *primæransvar* for de delene av fellesgradsstudiet som er lokalisert på egen campus. Dette primæransvaret kommer *i tillegg* til det *helhetlige* ansvaret for gjennomføringen av *hele* fellesgradsstudiet på to campuser over fem år.

I samarbeidsavtalens punkt 2 er det overordnede ansvaret beskrevet. I punkt 12 er det skissert hvordan prodekan LUI ved OsloMet og rektor ved Steinerhøyskolen har et særskilt ansvar for kvalitetssikring og -utviklingen av mastergraden. Det er nevnt et årlig møte mellom de to for å ivareta dette ansvaret samt et årlig fagseminar for studiets vitenskapelige ansatte.

Etter komiteens påpekning ser vi behovet for å konkretisere samarbeidet mellom institusjonene og de skisserte møtepunktene. Det er derfor utarbeidet et vedlegg 2 til samarbeidsavtalen, se vedlegg 1 som også omhandler skikkethetsvurdering.

Rutiner som finnes for å ivareta studentene i krevende situasjoner

Det vises til vedlegg 2 i samarbeidsavtalen, her vedlegg 1.

3.5.1 Ansvarsdeling og rutiner for utvikling og kvalitetssikring

- *Steinerhøyskolen må formulere tydelig hvilke rutiner som finnes for å ivareta studentene i krevende situasjoner (skikkethetssaker som strekker seg over tid, konflikter o.l.)*

Det vises til vedlegg 2 i samarbeidsavtalen, her vedlegg 1.

Vennlig hilsen

Dagny Ringheim

rektor

Vedlegg:

Vedlegg 1: Vedlegg 2 til samarbeidsavtalen

Vedlegg 2: Fagplan Naturfag 1 emne 1-2

Vedlegg 3: Fagplan Norsk 1 emne 1-3

Vedlegg 4: Avtale om innkjøp til fagmiljø og digital kompetanseheving

Vedlegg 5: CV Venta M Gaarder

Vedlegg 6: Oppdatert oversikt over fagmiljøet og fordeling av ansatte ved Steinerhøyskolen og OsloMet

6 Tilleggsvurdering

6.1 Vurdering av søkerinstitusjonens kommentar

§ 2-1 (1) Aktuelle krav i lov om universiteter og høyskoler med tilhørende forskrifter skal være oppfylt.

- *tydeliggjøre hvordan skikkethetsaker som varer i flere år, håndteres*

Vurdering

Steinerhøyskolen tydeliggjør i vedlegg 1 hvordan de i samarbeid med OsloMet har utviklet prosedyrer for skikkethetsaker som varer over flere år. Begge institusjonene har skikkethetsnemnder som behandler skikkethetsaker i fellesgradsstudiet. For å ivareta kontinuitet og tilstrekkelig informasjonsutveksling mellom de to nemndene kalles det inn til årlige møter mellom de institusjonsansvarlige der det utveksles nødvendig informasjon om pågående skikkethetsaker. Til slutt utarbeides det et notat med hovedpunktene fra møtene.

Konklusjon

Ja, høyskolens redegjørelse er tilfredsstillende.

§ 2-2 (4) Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.

- *klargjøre plasseringen av astronomi i emneplan 1 eller 2*
- *tydeliggjøre hvilke læringsplattformer studentene kommer til å bruke, og hvordan disse kan kombineres på tvers av studiestedene*

Vurdering

Astronomi er plassert i naturfag, emne 2. Feilen er rettet opp i fagplanen.

Hver institusjon har sin læringsplattform. Studenter av fellesgradsstudiet blir registrert i begge plattformene. Dette er ikke optimalt, og det jobbes med å bruke en felles plattform på sikt. Inntil

videre forplikter begge institusjonene seg til å informere studentene på begge plattformene og bistå dem om de trenger hjelp.

Konklusjon

Ja, høyskolens redegjørelse er tilfredsstillende.

Høyskolen bør

- jobbe videre med å utvikle en felles plattform

§ 2-2 (8) Studietilbud som fører fram til en grad skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.

- *konkretisere om fagene i utlandet skal være en forhåndsgodkjent pakke som erstatter de obligatoriske emnene i Norge, eller om det er studentens ansvar å finne emner som erstatter de obligatoriske emnene og søke om å få dem godkjent*

Vurdering

For naturfag 15 studiepoeng og samfunnsfag 15 studiepoeng undersøkes det om mulighetene for forhåndsgodkjente emnepakker. Det virker realistisk at dette vil være på plass våren 2020 når de første studentene kan søke om utveksling.

Hvis det skulle oppstå problemer, er studielederen ved Steinerhøyskolen ansvarlig for å bistå studentene med emnevalget og sikre kommunikasjonen med de institusjonene de har utveksling med.

Konklusjon

Ja, høyskolens redegjørelse er tilfredsstillende.

§ 2-3 (1) Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet. (Fra studietilsynsforskriften)

§ 3-2 (2) Mastergradsstudiet skal ha et bredt og stabilt fagmiljø som består av tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor studietilbudet. Fagmiljøet skal dekke fag og emner som studietilbudet består av. De ansatte i fagmiljøet skal ha relevant kompetanse. (Fra studiekvalitetsforskriften)

- *sikre at undervisningen innen norsk og matematikk gis av tilstrekkelig antall fagpersoner med tilfredsstillende kompetanse, enten ved å bruke ansatte ved OsloMet i undervisningen eller ved å ansette flere personer ved Steinerhøyskolen*

- *klargjøre eksplisitt hvordan norsk-, matematikk- og samfunnsfagundervisningen fordeles mellom ansatte på Steinerhøyskolen og OsloMet*

Vurdering

En forpliktende avtale, datert 13. august 2018, sikrer at Steinerhøyskolen kan styrke fagmiljøet ved å kjøpe kompetanse på minst førstestillingsnivå fra OsloMet. Matematikkmiljøet og norskmiljøet ved Steinerhøyskolen styrkes ved at 15 % av disse stillingene ivaretas av tilsatte fra OsloMet på førstestillingsnivå. Dessuten jobbes det langsiktig med å lyse ut nye stillinger i de sentrale fagområdene. Ved fremtidige ansettelser er det viktig å påse at kravet til grunnskolelærerutdanninger om at det innenfor masterfagene skal være minst 50 % ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 10 % skal være professorer eller dosenter, fortsatt vil være oppfylt.

En oppdatert oversikt viser tilfredsstillende hvordan norsk-, matematikk- og samfunnsfagundervisningen fordeles mellom ansatte på SH og OsloMet.

Konklusjon

Ja, høyskolens redegjørelse er tilfredsstillende.

§ 2-3 (3) Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.

- *tydeliggjøre begrepet «helhetlig ansvar»*
- *formulere tydelig hvilke rutiner som finnes for å ivareta studentene i krevende situasjoner (skikkethetsaker som strekker seg over tid, konflikter o.l.)*

Vurdering

Prodekan ved LUI ved OsloMet og rektor ved Steinerhøyskolen har det *helhetlige* ansvaret for gjennomføringen av *hele* fellesgradsstudiet på to campuser over fem år og for de delene av fellesgradsstudiet som er lokalisert på egen campus. De to har et årlig møte for å sikre ansvaret for fellesgradsstudiet. Samarbeidet mellom institusjonene er tilfredsstillende konkretisert i eget vedlegg til samarbeidsavtalen.

Rutinene og prosedyrene ved skikkethetsaker er tydelig beskrevet i vedlegg 1. Årlige møter mellom de institusjonsansvarlige skal sikre god informasjonsflyt og kommunikasjon slik at studentene får den nødvendige oppfølgingen.

Konklusjon

Ja, høyskolens redegjørelse er tilfredsstillende.

§ 2-5 (1) Det skal framgå tydelig hvilke deler av fellesgraden de ulike samarbeidende institusjonene har ansvaret for, og det skal foreligge tilfredsstillende rutiner for utvikling og kvalitetssikring av fellesgraden som helhet.

- formulere tydelig hvilke rutiner som finnes for å ivareta studentene i krevende situasjoner (skikkethetsaker som strekker seg over tid, konflikter o.l.)

Vurdering

Rutinene og prosedyrene ved skikkethetsaker er tydelig beskrevet i vedlegg 1. Årlige møter mellom de institusjonsansvarlige skal sikre god informasjonsflyt og kommunikasjon slik at studentene får den nødvendige oppfølgingen.

Konklusjon

Ja, høyskolens redegjørelse er tilfredsstillende.

6.2 Samlet konklusjon

På bakgrunn av den skriftlige søknaden med tilhørende dokumentasjon, og søkerinstitusjonens kommentar konkluderer den sakkyndig komiteen med følgende:

Komiteen anbefaler akkreditering av Grunnskolelærerutdanning med steinerpedagogikk for trinn 1-7 (fellesgrad) ved Steinerhøyskolen.

7 Vedtak

NOKUT vurderer at vilkårene i NOKUTs forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning av 9. februar 2017 og Kunnskapsdepartementets krav til mastergradsstudier i forskrift om kvalitet i høyere utdanning av 28. juni 2016 er oppfylt.

Vi akkrediterer derfor utdanningen *grunnskolelærerutdanning med steinerpedagogikk for trinn 1-7 (fellesgrad)*, 300 studiepoeng, ved Steinerhøyskolen. Akkrediteringen er gyldig fra vedtaksdato.

8 Dokumentasjon

18/00976-2 Søknad om akkreditering av fellesgrad – Grunnskolelærerutdanning med steinerpedagogikk for trinn 1-7 ved Steinerhøyskolen

18/00976-8 Tilsvaret til oversendelse av utkast til rapport – akkreditering av grunnskolelærerutdanning med steinerpedagogikk for trinn 1-7 (fellesgrad) ved Steinerhøyskolen

9 Presentasjon av den sakkyndige komiteen

Førsteamanuensis Ruth Grütters, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)

Ruth Grütters er utdannet lektor i norsk, tysk og litteraturvitenskap fra universitetet i Bergen. I 2011 disputerte hun ved NTNU med avhandlingen *Refleksjon i blogg*. En hermeneutisk studie av refleksjon i en ny type skrive- og arkiveringsteknologi. Etter flere år i den videregående skolen begynte hun i 2010 ved norskseksjonen ved daværende Høgskolen i Sør-Trøndelag. Hun har jobbet i seks år som studie- og instituttleder ved grunnskolelærerutdanningen ved HiST- og etter fusjonen ved NTNU. I lederperioden hadde hun et særskilt ansvar for praksisutdanningen ved grunnskolelærerutdanningen, noe som har resultert i prosjektet «rullerende lærere» og en egenutviklet praksisApp. Hun er nå tilbake i faglig stilling og har brukt det siste halve året på et forskningsprosjekt som handler om den nye læreplanen i finsk skole, nærmere bestemt implementeringen av IKT-strategien i den finske grunnskolen. Fra og med høsten 2018 underviser hun igjen norsk i grunnskolelærerutdanningen 1–7 ved NTNU.

Universitetslektor Kerstin Larsson, Stockholms universitet

Kerstin Larsson tok sin lærerutdanning for trinnene 4–6 i 1987, og har erfaring fra undervisning i matematikk i trinnene 3–9. Fra 1997 har hun arbeidet ved Stockholm universitet med lærerutdanningen og matematikkemnets didaktikk, samtidig har hun videreutdannet seg innen faget. Kerstin disputerte ved Stockholms universitet i matematikkemnets didaktikk i 2016, med avhandlingen *Students' understandings of multiplication*. Hun underviser i matematikk/matematikkdidaktikk-kurs som gis i grunnlærerutdannelsen, samt i spesiallærerutdannelsen. Dessuten veileder Kerstin studenter på deres selvstendige arbeid på grunn-, avansert-, magister- og masternivå. Hun er også biveileder for to ph.d.-studenter. Kerstin har undervist i matematikkdidaktikk innen tre ulike lærerutdanningsprogrammer i løpet av årene 1996–2018.

Göran Krantz, Uddannelsescenter Marjatta, Danmark

Krantz har siden 2014 vært leder av forskningsenheten «Kunstnerisk aktivitet i pedagogisk praksis og uddannelse» ved Uddannelsescenter Marjatta i Danmark. Han var tidligere undervisningsleder ved Rudolf Steinerhøgskolan (RSH) i Järna, Sverige, i mange år, og har lang og solid erfaring innenfor steinerpedagogikk (Waldorfpedagogikk) og eurytmi. Krantz var i perioden 2007–2013 ansvarlig for en internasjonal Mastersuddannelse for eurytmilærere. Han har stor internasjonal erfaring med undervisningsaktivitet fra Danmark, Norge, Finland, Estland, England, Tyskland, Sveits, Brasil, Armenia og Sør-Korea. Han har en ph.d. fra School of Education, Plymouth University i 2014. Han grunnla i 1997 "Forskningsinstituttet för musik, språk och rörelse" ved RSH i Järna. Han har utviklet en forskningsmetode 'Phenomenology of Artistic Practice' hvor kreative, kunstneriske aktiviteter er en viktig del i metodikken. I forskningen har fokus vært rettet mot betydningen av musikk og bevegelse i pedagogiske sammenhenger. I samarbeid med forskere ved Professionshøjskolen Absalon, Danmark, publiserte Krantz i 2018 en artikkel om bevegelsens betydning i pedagogikk og et kapittel i en lærebok for pedagoger om bevegelsens betydning for livskvalitet og identitet. Krantz har bred kompetanse innen kunst og pedagogikk.

Student Mirela Cacan, Universitetet i Oslo

Mirela Cacan tar i dag mastergrad i *Comparative and International Education* ved Universitetet i Oslo. Fra før har hun studert *Engelsk* årsstudium og tatt bachelorgrad i *Utviklingsstudier*. Hun har som student vært aktiv i studentpolitikken samt studentorganisasjonen Erasmus Student Network, hvor hun også var nasjonal leder i to perioder. Hun har vurdert søknader i programstyre for internasjonale utdanningsamarbeid for prosjektene NORPART og UTFORSK gjennom Senter for

Internasjonalisering av Utdanning. Mirela jobbet som administrasjonskonsulent for Mentor Norge og Aspiri Eksamenskurs 2016–2017. Hun begynte å jobbe deltid i internasjonal gruppe ved det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo våren 2016. Her har hun jobbet fulltid med studentutveksling og godkjenning av internasjonal utdanning siden 1. januar 2018.